

Гострі кишкові інфекції у дорослих: мікробіологічна характеристика

Холодило О. В.

СумДУ, кафедра гігієни та екології з курсом мікробіології, вірусології та імунології

Acute intestinal infections in adults: microbiological characteristics

Kholodilo O. V.

SSU, Department of Hygiene and Ecology with course of Microbiology, Virology and Immunology

E-mail: elenavsumy@yandex.ru; Kholodilo O. V.

ГКІ – це діарейні захворювання, які об'єднують більш ніж 30 захворювань бактеріальної, вірусної або протозойної етіології, загальним симптомом яких є діарея. Усі ці захворювання мають єдиний переважно фекально-оральний механізм передачі збудника й розвитку внаслідок цього характерного симптомо-комплексу гострої діареї. Збудники інфекційних та паразитарних хвороб дедалі швидше поширюються серед людського населення. Доведено, що на сучасному етапі більшість діарейних захворювань викликаються умовно-патогенними мікроорганізмами (УПМ) родини *Enterobacteriaceae*. Найбільш часто збудниками виступають мікроорганізми родів: *Klebsiella*, *Proteus*, *Enterobacter*, *Citrobacter* та ін.

В дослідження було включено 60 хворих на ГКІ у віці від 18 до 85 років, з них 36 жінок та 24 чоловіків, госпіталізованих в обласну інфекційну клінічну лікарню м. Суми з 01.07.13. по 30.09.13 та з 08.01.14 по 10.04.14. Проводилися визначення стану мікробіоценозу у випорожненнях за загальноприйнятою стандартною методикою та визначення вірусів (у 45 пацієнтів) у копрофільтратах за допомогою швидких тестів. Матеріал тестувався на наявність антигенів норовірусів, ротавірусів та аденовірусів методом однокрокового імунохроматографічного аналізу з використанням тест-систем (r-biopharm, виробництво Німеччина). Загалом розшифровано 71,7 % (43 випадки) ГКІ. Не встановлено етіологічної причини в 17 випадків (28,3 %).

При обстеженні хворих бактеріологічними методами патогенні мікроорганізми були виділені у 23,3 % (14 хворих), з них у 9 хворих було виділено *Salmonella spp.*, у переважній більшості в монокультури, що складає 42,85 % (6 випадків), а також в асоціаціях з УПБ у 7,14 % (1 випадок) та в асоціаціях з УПБ та вірусами в 14,29 % (2 випадки).

Також було 5 (35,71 %) випадків виявлення ЕПКП.

Часткова доля умовно-патогенних збудників склала 79,1 % (всього 53 виділених штама) - переважно в мікстах з іншими УПБ, патогенними мікроорганізмами та вірусами. В 15 випадках (28,3 %) виділені монокультури: 9,43 % (5 культур) *Klebsiella spp.*, а також інші УПБ, часткова доля яких склала: 11,32 % *Staphylococcus spp.*, 1,88 % *Proteus spp.*, 1,88 % *Pseudomonas spp.*, 3,77 % *Candida spp.* Серед розшифрованих ГКІ переважали такі УПБ у мікстах: *Klebsiella spp.* + інші УПБ -13,2 %, *Staphylococcus spp.* в асоціаціях – 15,09 %, інші УПБ в асоціаціях з *Candida spp.* склали 24,52 % (такі як *Pseudomonas spp.*, *Proteus spp.*, та ін.)

При вірусологічних дослідженнях у обстежених виявлено: норовіруси - 5 випадків (25 % серед 20 обстежених осіб), серед них в асоціаціях з патогенними та УП бактеріями - 4 випадки ; ротавіруси було знайдено у 3 осіб (12 % з 25 обстежених осіб), серед яких в 2 випадках в асоціаціях з ЕП та УП мікроорганізмами.

Цікавим виявився той факт, що в етіологічній структурі розшифрованих ГКІ при аналізі структури виявлених асоціацій переважають бактеріальні збудники УПБ + УПБ 23,33 % (14 випадків), на другому місці в рівних часткових долях бактеріально-вірусні: ЕПБ + вірус 5 % (3 випадки), та УПБ + вірус 5 % (3).

Важливу роль в захисті від патогенних бактерій відіграє нормальна мікрофлора. При визначенні показників мікробіоценозу товстої кишки хворих на ГКІ спостерігається наступна тенденція: в 93,3 % випадків серед обстежених виявлено значне зменшення представників нормобіоти $<10^7$ КУО (*Lactobacillus* spp., *Bifidobacterium* spp., та інш.) та одночасно збільшення кількісного та видового складу представників умовно-патогенних бактерій до $>10^5$ КУО та поява бактеріальних асоціацій (мікстів), які складаються з представників УПБ, УПБ та грибів роду *Candida*, УПБ + ЕПБ та бактеріально-вірусних асоціацій.

Висновки. 1 Етіологічним чинником гострих кишкових інфекцій найчастіше є умовно-патогенні мікроорганізми. Часткова доля умовно-патогенних збудників склала 79,1 % (всього 53 виділених культури) - переважно в мікстах з іншими УПБ, патогенними мікроорганізмами та вірусами. 2 На першому місці серед УПБ були виділені штами *Staphylococcus aureus* в монокультурі та в асоціаціях з іншими УПБ (26,41 %), на другому місці штами *Klebsiella pneumoniae* також в монокультурі та в асоціаціях з іншими УПБ (22,63 %). 3 Таким чином, дієвим фактом на цей час є зростання ролі умовно-патогенних мікроорганізмів у виникненні гострих кишкових захворювань серед населення і на сьогодні діагностика ГКІ лишається однією з актуальних проблем системи охорони здоров'я.

Холодило, О.В. Гострі кишкові інфекції у дорослих: мікробіологічна характеристика [Текст] / О.В. Холодило // Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерніста: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції і Пленуму Асоціації інфекціоністів Сумщини, м. Суми, 4-5 червня 2014 р. / Редкол.: М.Д. Чемич, В.Д. Москалюк, О. І. Сміян, В.О. Терьшин, Н.І. Ільїна, В.В. Захлебаєва, А.І. Піддубна. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 118-120.